

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ВІННИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗУНУ»

Циклова комісія фінансово-облікових та економічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора

з навчально-виховної

роботи ВСП ВФКЕП ЗУНУ

Лілія ЗАБРОДІНА

«31» серпня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ»**

Галузь знань - 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність - 051 Економіка

Освітньо-професійна програма – «Економіка»

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

Форма навчання	Курс	Семестри	Лекції	Практичні (семінарські)	Разом	СРС	Іспит, залік
денна	III	VI	30	40	70	110	Іспит, VI
				180			

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Економіка» підготовки фахового молодшого бакалавра за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, затвердженої Педагогічною радою ВСП «ВФКЕП ЗУНУ» (протокол № 9 від 29 червня 2023 р.).

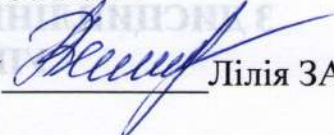
Розробник: викладач циклової комісії фінансово-облікових та економічних дисциплін ВСП «ВФКЕП ЗУНУ» Діна ШКВАРУК

Робочу програму затверджено на засіданні Циклової комісії фінансово-облікових та економічних дисциплін, протокол № 1 від « 31 » серпня 2023 року

Голова циклової комісії Ірина ПИЛЯВЕЦЬ

Схвалено Методичною радою ВСП «ВФКЕП ЗУНУ»

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2023 року

Голова методичної ради ВСП ВФКЕП ЗУНУ Лілія ЗАБРОДІНА

Формат навчання	Курс	Семест	Лекції	Презентації (семинарські)	Розом	СРС	Інше
денний	III	VI	30	40	70	110	Інше, VI
180							

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ»

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 6	Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки	Статус дисципліни – нормативна Мова навчання - українська
Залікових модулів: 4 (6-й семестр)	Спеціальність: <u>051</u> <u>Економіка</u>	Рік підготовки
Змістових модулів: 2		3 -й
Загальна кількість годин – 180 год.		Семестр
		6-й
Тижневих годин - 20 з них аудиторних – 8	Освітньо-професійна програма – «Економіка»	Лекції
		30 год.
	<u>Освітньо-професійний ступінь - фаховий молодший бакалавр</u>	Практичні, семінарські
		40 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		110 год.
Вид контролю:		
Іспит,		
6-й семестр		

2. Мета та завдання дисципліни «Економічне обґрунтування управлінських рішень»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою є вивчення механізму економічне обґрунтування обсягів виробництва продукції, собівартості, прибутку та рентабельності виробництва, зв'язок та взаємозалежність, а також інші питання стосовно обґрунтування загальних показників діяльності підприємства в сучасних умовах ринкової економіки.

2.2.Завдання вивчення дисципліни

Мета вивчення курсу «Економічне обґрунтування управлінських рішень» визначила його завдання, а саме : набуття теоретичних та практичних засад у процесах економічного обґрунтування основних показників підприємства з використанням різних методів та засобів математики, економічного аналізу, математичної статистики та інших.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

В результаті вивчення дисципліни «Мікроекономіка» студенти повинні володіти такими загальними компетентностями:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

спеціальними компетентностями:

СК 1. Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки.

СК 2. Здатність обирати й застосовувати положення нормативно- правових актів для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності.

СК 3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати

економічні і соціально-економічні показники суб'єктів господарювання.

СК 4. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання.

СК 5. Здатність планувати діяльність суб'єктів господарювання в умовах мінливого середовища.

СК 6. Здатність вирішувати професійні завдання з організації діяльності окремих підрозділів суб'єктів господарювання.

СК 7. Здатність виконувати завдання, пов'язані з функціонуванням системи управління суб'єктів господарювання.

СК 8. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів.

СК 9. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів господарювання.

СК 10. Здатність виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх розв'язання під час аналізу конкретних ситуацій економічного характеру.

СК 12. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Економічне обґрунтування управлінських рішень» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів (Планування та організація діяльності підприємства, Економіка підприємства), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань, використання комп'ютерної техніки та відповідного програмного

2.5. Програмні результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні досягти програмних результатів навчання (ПРН)

РН 3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності.

РН 7. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально- економічних систем різного рівня.

РН 9. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

РН10. Аналізувати результати діяльності суб'єктів господарювання для визначення напрямів їх удосконалення.

РН11. Планувати основні економічні показники підприємства (підрозділу) для підвищення ефективності діяльності.

РН 12. Розв'язувати професійні завдання з організації діяльності підприємства(підрозділу).

РН 13. Володіти методами й інструментарієм для виконання управлінських рішень щодо функціонування підприємств(підрозділу).

РН 16. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

РН 17. Розробляти моделі бізнес-проектів (організаційних, функціональних, інформаційних та моделей управління).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економічних ризиків

Тема 1 «Підприємництво і ризик»

Суть та види підприємницької діяльності. Форми організації підприємницької діяльності. Види підприємницьких ризиків

Література: 1,2,7

Тема 2 «Показники ризику та методи його оцінки»

Показники ризику. Методи оцінювання ризику. Метод «дерева рішень» і аналітичний метод. Метод сценаріїв.

Література 1,3,5

Тема 3 «Облік ризику при прийнятті управлінських рішень»

Прийняття рішень в умовах невизначеності. Принцип недостатнього обґрунтування. Максимінний критерій Вальда. Мінімаксний критерій Севіджа. Критерій узагальненого максимуму Гурвіца.

Прийняття рішень в умовах ризику. Методи оптимізації рішень для ризик-менеджменту за допомогою екстремальних задач.

Література: 2,3,5

Тема 4 «Оцінка економічного ризику на основі аналізу фінансової діяльності підприємства»

Напрямки аналізу. Показники ризику при аналізі фінансової діяльності підприємства. Дослідження ризику при аналізі фінансової діяльності підприємства.

Аналіз фінансової стійкості фірми. Аналіз оборотності обігових коштів.

Література: 2,3,4

Тема 5 «Оцінка поточної вартості фірми»

Статистичні і динамічні моделі. Основи фінансової математики. Чиста приведена вартість для оцінки поточної вартості фірми в без ризиковій ситуації.

Література: 3,6,8

Змістовий модуль 2. Основи прийняття управлінських рішень

Тема 6 «Методи оцінки інвестиційних ризиків»

Аналітичні моделі. Порівняльний облік витрат. Статистичні амортизаційні розрахунки.

Література: 2,5,9

Тема 7 «Облік ризику при інвестуванні капітальних вкладень»

Динамічні амортизаційні розрахунки. Розрахунок рентабельності інвестицій. Порівняння прибутку.

Література: 4,6,8

Тема 8 «Розробка заходів, які пом'якшують вплив ризикованих ситуацій у діяльності підприємств»

Виявлення фінансових резервів. Формування товарного асортименту. Метод експертних оцінок «Дельфі». Вибір раціональної господарської стратегії.

Література 10,12,13

Тема 9 «Управління ризиками»

Зміст управління ризиком. Системний підхід до управління ризиком.

Література: 8,9,13

Тема 10 «Математичні методи та моделі, як один з інструментів управління ризиком»

Теорія ігор. Чисті та змішані стратегії. Гра з природою. Критерії вибору рішення в умовах невизначеності. Критерій Гурвіца. Критерій Вальда.

Література: 10,8,11

**4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економічне обґрунтування управлінських рішень»
6-й семестр (Іспит)**

Номер та назва теми	Кількість годин					Контрольні заходи
	Всього	у тому числі				
		Лекції	Практичні заняття		СРС	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи планування діяльності підприємства						
Тема 1. «Підприємництво і ризик»	16	2	4	-	10	
Тема 2 «Показники ризику та методи його оцінки.»	16	2	4	-	10	
Тема 3 «Облік ризику при прийнятті управлінських рішень»	18	4	4		10	Опитування
Тема 4. «Оцінка економічного ризику на основі аналізу фінансової діяльності підприємства»	18	4	4	-	10	
Тема 5 «Оцінка поточної вартості фірми»	16	2	4		10	МК-1
Змістовий модуль 2. Основи прийняття управлінських рішень						
Тема 6 «Методи оцінки інвестиційних ризиків»	16	2	4	-	10	
Тема 7 «Облік ризику при інвестуванні капітальних вкладень»	16	2	4	-	10	Тестування
Тема 8 «Розробка заходів, які пом'якшують вплив ризикованих ситуацій у діяльності підприємств»	18	4	4	-	10	
Тема 9 «Управління ризиками»	18	4	4	-	10	
Тема 10 «Математичні методи та моделі, як один з інструментів управління ризиком»	28	4	4		20	МК-2
Усього годин	180	30	40		110	

5. Теми практичних занять

6-й семестр (Іспит)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарське заняття №1 «Суть та види підприємницької діяльності»	4
2	Семінарське заняття № 2 «Показники ризику»	4
3	Семінарське заняття № 3 «Прийняття рішень в умовах невизначеності»	4
4	Семінарське заняття № 4 «Прийняття рішень в умовах ризику»	4
5	Семінарське заняття № 5 «Показники ризику при аналізі фінансової діяльності підприємства»	4
6	Семінарське заняття № 6 «Аналіз фінансової стійкості фірми»	2
7	Семінарське заняття № 7 «Статистичні і динамічні моделі»	2
8	Семінарське заняття № 8 «Аналітичні моделі»	2
9	Семінарське заняття № 9 «Динамічні амортизаційні розрахунки»	2
10	Семінарське заняття № 10 «Виявлення фінансових резервів»	2
11	Семінарське заняття № 11 «Вибір раціональної господарської стратегії.»	2
12	Семінарське заняття №12 «Системний підхід до управління ризиком»	2
13	Семінарське заняття № 13 «Теорія ігор »	2
14	Семінарське заняття № 14 «Чисті та змішані стратегії»	4
	Усього	40

6. Тематика самостійної роботи студентів

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем ефективного функціонування підприємства та його структурних підрозділів

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	Термін контролю
1	Тема 1 «Підприємництво і ризик»	10	VI с.
2	Тема 2 «Показники ризику та методи його оцінки»	10	VI с.
3	Тема 3 «Облік ризику при прийнятті управлінських рішень»	10	VI с.
4	Тема 4 «Оцінка економічного ризику на основі аналізу фінансової діяльності підприємства»	10	VI с.
5	Тема 5 «Оцінка поточної вартості фірми»	10	VI с.
6	Тема 6 «Методи оцінки інвестиційних ризиків»	10	VI с.
7	Тема 7 «Облік ризику при інвестуванні капітальних вкладень»	10	V Іс.
8	Тема 8 «Розробка заходів, які пом'якшують вплив ризикованих ситуацій у діяльності підприємств»	10	VI с.
9	Тема 9 «Управління ризиками»	10	VI с.
10	Тема 10 «Математичні методи та моделі, як один з інструментів управління ризиком»	20	VI с.
	Разом	110	

Теми рефератів:

1. Проблеми розвитку ринкових відносин в Україні.
2. Формування та розвиток ринкової інфраструктури в умовах прискорення інформатизації суспільних відносин.
3. Оцінка адекватності заходів державного регулювання ринку промислової продукції тенденціям розвитку економіки.
4. Шляхи удосконалення методики аналізу продукції підприємства.
5. Підходи до кількісного обґрунтування маркетингової стратегії підприємства.
6. Сфери застосування довгострокових, середньострокових та короткострокових прогнозів.
7. Основний зміст та можливі типові розділи тактичних планів підприємства.
8. Класифікація, призначення та показники тактичних планів.
9. Сутність різних систем оперативного планування діяльності виробничих підрозділів підприємства.
10. Критерії ефективності тактичного й оперативного планування в умовах ринкової системи ведення господарства.
11. Сутність методів експертних оцінок.
12. Порядок розробки державних планів-прогнозів економічного й соціального розвитку.
13. Показники обсягу виробничої програми підприємства.

14. Обґрунтування виробничої програми підприємства виробничими потужностями (на конкретному прикладі).
15. Шляхи підвищення використання виробничої потужності підприємства.
16. Проблемні аспекти бізнес-планування в Україні.
17. Роль бізнес-планування у діяльності вітчизняних підприємств малого бізнесу.
18. Методичні підходи до розробки бізнес-планів технічного переозброєння підприємства.
19. Кількісні методи оптимізації бізнес-процесів на підприємстві.
20. Шляхи підвищення рівня інформатизації бізнес-планування на підприємстві.
21. Аналіз ефективності використання персоналу підприємства.
22. Оцінка кадрової політики на підприємстві.
23. Статистична оцінка й прогноз закономірностей формування трудового потенціалу.
24. Організаційно-економічне регулювання використання та розвитку інтелектуального потенціалу.
25. Система мотивації праці на сучасних підприємствах.
26. Перспективи вдосконалення тарифної системи оплати праці.
27. Сучасні тенденції у вживанні форм і систем оплати праці на малих і приватних підприємствах.
28. Ефективність системи преміювання робітників.
29. Контрактна система оплати праці.
30. Державне регулювання оплати праці.
31. Договірне регулювання оплати праці.
32. Ефективність преміювання робітників.

7. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача та самостійно; робота в Інтернеті; виконання індивідуальних завдань.

8. Методи оцінювання

В процесі вивчення дисципліни «Економічне обґрунтування управлінських рішень» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- директорська контрольна робота;

- оцінювання виконання індивідуального завдання;
- іспит.

Підсумковий бал (за 100 - бальної шкалою) з дисципліни «Економічне обґрунтування управлінських рішень» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

6-й семестр (Іспит)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Сума
Теми 1-5 (модульна контр. роб., поточне оцінювання, тестовий контроль)	Директорська контрольна робота Теми 1-10	Середнє арифметичне по поточним оцінкам	Іспит	
20%	25 %	15 %	40%	100 %
Тиждень (5)	Тиждень (8)	Тиждень (9)	Протягом екз.сесії	

Шкала оцінювання (переведення)

За шкалою коледжу	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	F

10. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з дисципліни: «Економічне обґрунтування управлінських рішень»
2. Питання для поточного контролю.
3. Питання для підготовки до здачі іспиту
4. Тестові завдання
5. Пошукові роботи студентів
6. Завдання для проведення модульного контролю, ДКР.

11. Рекомендована література

Базова

1. Бакаєв О.О. Економіко-математичні моделі економічного зростання – К.: Наукова думка, 2005. 190с.
2. Балабанова Л.В. Маркетинг : підручник Л.В. Балабанова. Донецьк , 2012. с. 562.
3. Васильков В. Г. Організація виробництва: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2013. 524 с.
4. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посіб. З.С. Варналій К.: Знання-Прес 2006. 350с.
5. Васильков в.Г. Організація виробництва: навч. посіб. К.: КНЕУ,2003. 522с.
6. Венгер В.В. Фінанси: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 432с.
7. Вітлінський В.В. Моделювання економіки К.: КНЕУ, 2003. 408с.
8. Гриньова В. М. Державне регулювання економіки. Харків: Вид. дім "ІНЖЕК", 2014. 756 с.
9. Гриньов А. В. Організація та управління на підприємстві. Харків: Вид. дім "ІНЖЕК", 2014. 329 с.
10. Грузинов В. П. Економіка підприємства: навч. посіб. К.: КНЕУ,2013. 512с.
11. Грэхем Х. Т. Управління трудовими ресурсами навч. посіб. К.: КНЕУ,2015. 456с.
12. Дякон В.М. Планування діяльності підприємств: навч. посіб. ПВНЗ «Європ. ун-т». Умань: Сочінський, 2014. 256с.
13. Економіка виробничого підприємства: Навч. посібник За ред. И. М. Петровича. 2-ге вид., пер. та доп. К., 2012.
14. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навч. посібник За ред. С. Ф. Покропивного. К., 2010.
15. Економіка підприємства. Підручник За ред. С. Ф. Покропивного. 2-ге вид., пер. та доп. К., 2012.
16. Економіка підприємства: Навч. посібник За ред. А. В. Шегди. К.: Знання, 2010. 431 с.
17. Економічний аналіз: Навч. посібник М. А. Болух, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатов; За ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченка М. Г. К.: КНЕУ, 2011. 540 с.
18. Завіновська Г.Т. Економіка праці: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2013. 300 с.

Додаткова

19. Зайцев И. Л. Економіка промислового підприємства: навч. посіб. 4-те вид., пер. и доп. Х, 2012. 238с.
20. Іванілов А. С. Економіка і організація виробництва: навч. посіб. Харків: Вища шк., 2011. 332 с.
21. Іванов Ю. Б. Конкурентоздатність підприємства: оцінка, діагностика,

стратегія. Харків., 2014. 369с.

22. Іванілов О. С. Економіка будівництва: Навч. посібник. Харків: Вища шк., 2010. 584 с.

23. Коупленд Т. Вартість компанії: оцінка і управління: Пер. з англ. 2-ге вид.. Харків, 2012. 434 с.

24. Кузьмук А. М. Стратегічне планування: Навч. посібник. К.: ПУЛ, 2015. 376 с.

25. Лапін Є. В. Оцінка економічного потенціалу підприємства. Суми, 2014. 386с.

26. Лепа І. І. Методи и моделі стратегічного управління підприємствами НАН України. Ін-т економіки. К., 2018. 424с.

27. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник. К.: ПУЛ, 2013. 376 с.

28. Немцов В. Д., Довгань Л. С. Стратегічний менеджмент: Навч. посібник. К.: УВПК Ексоб, 2011. 560 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.me.gov.ua>
2. <http://www.minfin.gov.ua>
3. <http://www.treasury.gov.ua>
4. <http://www.ac-rada.gov.ua>
5. <http://www.kmu.gov.ua>
6. <http://www.ukrstat.gov.ua>